

UNITAT 3

BON NADAL

CONTINGUTS

LÈXICS

- Blog de 6é.
- Tradicions nadalenques arreu del món.
- Personatges nadalencs.
- Instruments musicals nadalencs: simbomba, pandereta, etc.

MORFOLÒGICS I ESTRUCTURES

- Formes verbals relacionades amb les estructures i centre d'interés.
- Refranys i dites de Nadal.

SONS I ORTOGRAFIA

- Sons i grafies relacionats amb el centre d'interés.

LECTOESCRITURA

- Mots, expressions i frases relacionades amb el camp lexicosemàntic.
- Les tradicions de la nit de Cap d'Any: Itàlia, Grècia, l'Orient.
- Textos expositius sobre la cavalcada dels Reis Mags.
- Textos descriptius sobre com fabricar un joguet reciclat.

MATERIALS

- Cd de recursos sonors.
- Activitats de reforç i d'ampliació.
- Avaluacions.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Els objectius i els continguts d'aquesta unitat didàctica contribueixen a l'assoliment de les competències bàsiques següents:

Competència en comunicació lingüística

- ✓ Comprendre textos orals i escrits amb seqüències conversacionals i expositives: els diàlegs de la colla de 6é, la cavalcada dels Reis Mags d'Alcoi, les tradicions de la nit de Cap d'Any arreu del món, etc.
- ✓ Fomentar el gust i l'interès per participar en situacions de comunicació oral: escolta atenta, entonació i pronunciació adequades, discurs ordenat i coherent, respecte del torn de paraula, control de la impulsivitat, fórmules de cortesia, ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- ✓ Desenvolupar habilitats de diàleg en situacions d'aprenentatge compartit: la cavalcada de Reis i els personatges nadalencs curiosos.
- ✓ Adquirir vocabulari referent al centre d'interès treballat en la unitat: els instruments musicals nadalencs.
- ✓ Memoritzar i reproduir, individualment i en grup, textos literaris i no literaris adequats al nivell educatiu i pròxims als seus gustos i interessos, prèviament escoltats o llegits en diferents formats.
- ✓ Usar estratègies per a la comprensió lectora: abans de la lectura (anticipar hipòtesi a través d'informació paratextual contextualitzada i abstracta, establir els objectius de la lectura, analitzar l'estructura del text i la seua tipologia); durant la lectura (inferir elements contextuais no citats); i després de la lectura (reconèixer la intenció de l'autor i confeccionar mapes conceptuais).
- ✓ Interpretar, de forma autònoma, reflexiva i dialogada amb l'ajuda dels seus companys, textos de l'àmbit escolar i social, anticipar i reformular hipòtesi, inferir elements contextuais no explícits, identificar la tipologia del text i exposar les seues conclusions personals sobre el contingut i la intenció de l'autor.
- ✓ Presentar la informació per mitjà d'un text utilitzant adequadament la normativa ortogràfica i gramatical, els connectors, amb especial atenció als signes de puntuació, cos i estil de la jerarquia de la informació, títols, subtítols, imatges, paraules clau, exemples, etc.
- ✓ Aplicar els coneixements sobre els elements bàsics del sistema lingüístic adequats al nivell educatiu, adquirits per mitjà d'un procés de reflexió individual i col·lectiva, per a interpretar, elaborar i revisar textos detectant errors i resolent dubtes, amb la supervisió d'un adult i la col·laboració dels seus companys.
- ✓ Participar activament i autònomament en l'avaluació, autoavaluació i coavaluació de produccions escrites, tant pròpies com dels altres, amb consulta o sense de models i guies.

Competència matemàtica i

competències bàsiques en ciència i tecnologia

- ✓ Realitzar observacions per a desenvolupar la curiositat i l'esperit crític.
- ✓ Posar en pràctica processos de raonament i de desenvolupament de l'atenció en activitats que requereixen la relació, la classificació i l'associació mots.
- ✓ Expressar de viva veu i per escrit expressions numèriques relacionades amb el centre d'interès.

Competència digital

- ✓ Desenvolupar una actitud oberta, responsable i crítica davant les aportacions de les noves tecnologies (continguts, jocs d'entreteniment...).
- ✓ Desenvolupar habilitats per a buscar, seleccionar i comunicar informació mitjançant l'elaboració de textos per a un blog.
- ✓ Participar en equips de treball per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartir informació i continguts digitals de forma oral o escrita, amb un llenguatge no discriminatori, utilitzar ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge.
- ✓ Usar les eines més comunes de les TIC per a conversar amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc., compartir informació i recursos i construir un producte o meta col·lectius.
- ✓ Organitzar i representar el text de forma creativa utilitzant ferramentes digitals d'edició i presentació senzilles que permeten incloure text amb format caràcter (font, grandària, negreta, subratllat, cursiva, etc.), la manipulació bàsica d'imatges (translació, rotació i escalat) i/o àudio/vídeo. Informació mitjançant l'elaboració de textos per a un blog.

Competència aprendre a aprendre

- ✓ Reflexionar sobre què i com s'ha après formulant qüestions entorn el tema centre d'interès.
- ✓ Desenvolupar habilitats per a obtenir informació –individualment o en grup– entorn la realització d'un projecte d'aprenentatge col·lectiu i molt gratificant, com ara les entrevistes i les exposicions orals i escrites entorn la redacció d'un text: els personatges nadalencs curiosos.
- ✓ Adquirir habilitats per a comunicar els resultats del treball realitzat.
- ✓ Interpretar les demandes de les tasques d'aprenentatge, mantenir la concentració mentre les realitza, mostrar perseverança i flexibilitat davant dels reptes i dificultats, esforçar-se i mantindre la calma i la motivació, intentar resoldre els dubtes pels seus mitjans fer-se preguntes i buscar ajuda si la necessita.

Competències socials i cíviques

- ✓ Comprendre la realitat social en què es viu.
- ✓ Aprendre codis de conducta per a distintes situacions: posar-se en el lloc de l'altre i comprendre el seu punt de mira, practicar normes de convivència.
- ✓ Aprendre a comunicar-se amb els altres i comprendre el que aquests transmeten.
- ✓ Valorar els interessos individuals i de grup.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- ✓ Conèixer la manera de presentar una faena ben acabada tenint en compte uns terminis establerts.
- ✓ Assolir hàbits de treball cooperatiu aportant idees, plantejant reptes, buscant solucions i duent-les a la pràctica.

Consciència i expressions culturals

- ✓ Mostrar una actitud oberta i respectuosa cap a les diferents manifestacions culturals i artístiques del patrimoni dels pobles.
- ✓ Mostrar interès per utilitzar el valencià en els usos personals i per a tota funció comunicativa.

3
BON NADAL

EN MARXA
L'ESCOLA AL CARRER
QUÈ EN SAPS, DE...?
FIKAT COM SONA
CLIPS DE LLENGUA
ARA ET TOCA A TU

1 Durant el seu viatge, Ivan ha sabut que als altres països celebren el Nadal de forma diferent. Els companys de 6é han investigat sobre el tema.

Arreu del món hi ha moltes maneres de celebrar el Nadal. Al nord i a l'est d'Europa l'encarregat de dur els regals als xiquets no és el Pare Noel.

Al Brasil munten un arbre de Nadal carregat de boles, amb cacerols a mitjana per als regals i un estel al capdamunt.

La neua dona de una experta fent dolços natalencs. Ja investigare sobre els menjars típics de Nadal d'arreu d'Europa.

La cavalcada dels Reis d'Alcoi és de les més antigues.

2 Escolta el que expliquen els companys de la colla de 6é. Respon les preguntes següents.

Què deuen els xiquets i les xiquetes com a obsequi a sant Nicolau la nit de Nadal?

Què és un panettone i d'on és típic?

Qui duu els presents als infants en la cavalcada dels Reis d'Alcoi?

Per què els dolços han sigut tradicionalment menjars natalencs?

Què simbolitzen les pomes, l'estel i els mitjons de l'arbre de Nadal?

3 Has anat mai a una cavalcada de Reis? On? Et va agradar? Què en recordes? Explica aquella experiència. Ara que ja ets més gran, què en penses? Estaria bé que hi afegies fotos, dibuixos, cartells...

4 Llig el text següent de Níko i investiga sobre algun dels personatges natalencs que s'hi citen. Busca informació extra a través d'Internet i explica de viva veu als companys quina informació nova has trobat.

El Nadal és una mica diferent a cada lloc. Per als valencians el dia més gros i la menjada més important de Nadal és sobretot el Dia de Nadal, el 25. Llavors s'ajupen tota la família i es donen les estreches als xiquets i les xiquetes. En canvi, en altres llocs, és la Nit de Nadal, la nit del 24. Aquella nit, en molts indrets, encara s'encén un gran tronc a les ximenes i als funerals, el tronc de Nadal.

Els catalans tenen un personatge molt peculiar la Nit de Nadal: el tió o caganer. Aquest tronc de llenya fantàstic els capta regala als xiquets la Nit de Nadal, si abans l'han alimentat a base de pells de mandarina i li han cantat una famosa cançó.

A Alcoi, hi ha també un altre personatge interessant: el Tirisiti, que explica als més menuts històries per mitjà de l'art del teatre de titelles. Saps quines i on?

A molta palanca del nord d'Europa, un dels personatges predilectes és Rudolf, el ren del nen mig que porta el tronc del Pare Noel. Per què l'encanten tant?

I sens dubte, el personatge que més simpatia genera arreu és l'home cagant o caganer dels betlems. I tu, n'has vist mai cap?

Objectius

- Verbalitzar el contingut de les il·lustracions i els textos de presentació creant un precedent i una expectativa suggeridora.
- Reproduir determinades frases del diàleg mitjançant el suport auditiu i visual.
- Respondre preguntes bàsiques –del tipus sí/no–, de dues alternatives (una de les quals és igual o quasi igual en castellà) i d'afegir una paraula o un sintagma curt que implique la comprensió global de l'argument.
- Participar en activitats que afavoreixen la interrelació amb els companys i companyies de la classe: l'explicació dels resultats de la investigació sobre personatges natalencs, com ara Rudolf, Tirisiti, el tió i el caganer.
- Comprendre el sentit global de textos orals identificant les idees exposades pels interlocutors: les tradicions natalenques a Itàlia, Grècia o l'Orient.
- Interpretar textos orals de l'àmbit escolar i social procedents dels mitjans de comunicació utilitzant les estratègies de comprensió oral del nivell educatiu exposant les seues conclusions personals sobre el contingut del missatge i la intenció de l'emissor.
- Identificar en textos orals el tema, el destinatari, el propòsit del missatge i la intenció de l'emissor.
- Familiaritzar-se amb l'ús del refranyer tradicional natalenc.

Descripció de les activitats

1 Durant el seu viatge, Ivan ha sabut que als altres països celebren el Nadal de forma diferent. Els companys de 6é han investigat sobre el tema.

- a) Lectura del diàleg per part del mestre.
- b) Verbalització del diàleg amb preguntes com:
- Per Nadal, a ta casa, arriben els reis Mags o el pare Noel?
 - Qui reparteix el regal de nadal al nord i a l'est d'Europa?
 - Com és l'arbre de Nadal que decora la casa de Camil·la?
 - És molt diferent del que munteu a casa?
 - A més de l'arbre munteu el Betlem? Quines figuretes hi poseu?
 - Què fa la iaia d'Aitana?
 - Qui ha vist mai la cavalcada de Reis d'Alcoi?
 - Etc.
- c) Lectura expressiva del diàleg entre quatre companys de classe.

Escolta el que expliquen els companys de la colla de 6é. Respon les preguntes següents.

a) Audició del text i verbalització de les preguntes.

–Ivan: *Al nord i a l'est d'Europa, els regals no són cosa del Pare Noel, sinó de sant Nicolau. Sant Nicolau havia existit de veres. Va viure al segle IV, al sud de Turquia i va ser conegut per la seua bondat. Segons la tradició, el 5 o el 6 de desembre enceta el seu viatge carregat de presents a cavall del seu ruc i, la nit de Nadal, els xiquets l'obsequien amb un got de llet i una safanòria per al burret. És molt conegut a la ciutat d'Alacant, on el dia 6 és la seua festa. En molts llocs d'Europa sant Nicolau, el protector dels infants, des de molt antic ofereix taronges valencianes als xiquets...*

–Camil·la: *Al Brasil, els arbres de Nadal són generalment avets. Porten un estel amb cinc puntes al capdamunt, conegut com l'Estel de Betlem, el senyal que guià els Reis d'Orient. Les boles simbolitzen les pomes del paradís i els mitjons es penjen perquè la tradició parla d'uns xiquets pobres que van penjar els calcetins banyats a la ximenera i l'endemà els van trobar farcits de regals.*

–Aitana: *Durant molt de temps, el sucre era un aliment car. És per això que, per Nadal, es regalaven dolços. Cada país té la seua especialitat: a Itàlia, mengen el pannetone, un pastís gegant farcit d'ametla i confitura; a Anglaterra, cuinen el púding de Nadal, amb gust de fruites seques; a França, el tronc nadalenc, un pastís allargat farcit de xocolata. Els dolços valencians més típics són el torró de Xixona, les saginoses, les casques i els pastissos de moniato.*

–Miquel: *La cavalcada dels Reis d'Alcoi és la més antiga que es coneix. Melcior, Gaspar i Baltasar obsequien el Jesuït amb or, encens i mirra. Aquesta cavalcada dels Reis és un gran esdeveniment en tota la ciutat a Alcoi. Els patges dels Reis pugen a cada casa a deixar-hi els presents que ha demanat cada xiquet. És la gran festa de la infantesa i de la il·lusió. Cal reconèixer que ho passa molt bé tothom, tant els infants com els grans, pares, pares, avis, àvies... Hi desfilen camells, cavalls, música...*

b) Lectura i compleció dels textos de l'audició.

Escolta el que expliquen els companys de la colla de 6é. Respon les preguntes següents.

a) Seguiu les instruccions de l'activitat.

b) Supervisió de les redaccions per part del mestre.

c) Presentació i exposició del treball realitzat.

Llig el text següent de Niko i investiga sobre algun dels personatges nadalencs que s'hi citen. Busca informació extra a través d'Internet i explica de viva veu als companys quina informació nova has trobat.

a) Lectura del text.

b) Explotació del text jugant a veritable o fals. Els xiquets escriuran frases sobre la informació del text i els companys hauran de dir si el que diu la frase és veritat o mentida. Entre les frases models proposem:

- Arreu del món Nadal se celebra igual.
- Les estrenes es donen el 23 de desembre.
- La Nit de Nadal se celebra el 25 de desembre.
- El tió o caga-tió és un tronc ben gran que es col·loca a la ximenera.
- El Tirisiti és un titella que va amb trineu.
- Rudolf és el ren que acompanya el Pare Noel.
- El caganer s'amaga als pessebres de Nadal.

c) Assenyalar al calendari la data de les festivitats nadalencs.

d) Supervisió de les redaccions per part del docent.

e) Presentació i exposició del treball realitzat. Per a l'avaluació de l'exposició, farem servir la fitxa que vam presentar en la unitat 1.

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

3 BON NADAL

EN MARXA

- 1 Miquel ha investigat sobre la cavalcada dels Reis d'Alcoi i enguany ha decidit anar a veure-la en directe. Llig el text i associa les paraules següents amb l'objecte al qual fan referència.

escales	panderetes	simbomes

membrana redona
de cuir

carabana

topai de plàstic

- 2** Ivan ha sabut que al món se celebra l'entrada de l'any nou de manera ben diferent. Associa les celebracions amb cada tradició.

- Els italians
 - Els valencians
 - A molts països d'Orient
 - A Grècia
- mengem raim del Vinalopó
 - trenquem els plats del sopar de Cap d'Any llirant-los tot el que mengem
 - mengem un bon plat de lentilles
 - llencem fanecades voladors amb una flama encesa dins
- per espantar la mala sort i manifestar així un escot d'alegria.
 - mentre demanen desigs i bons augurs per l'any nou
 - perquè l'any nou els porte salut, força i molta energia.
 - amb les dotze campanades del Cap d'Any: un ora per cada campanada.

- 3 Hi ha moltes dites del refranyer popular valencià referides al Nadal. Relaciona cada refrany amb el seu significat.

- A Nadal, un pas de pardal.
- A Nadal, allai bancal.
- A Nadal, tota roba cal.
- A Nadal, ni ceba ni all.
- Castanyes per Nadal, es mengen bé i es copen mal.
- A Nadal fa sempre molt de fred i cal abrigar-se bé.
- Els dies importants no es menjava aliments habituals sinó plats extraordinaris.
- El dia ja comença a allargar.
- És l'època ideal per a plantar les collites al camp.
- Cal anar amb compte amb les farfetes de dolços i fruits secs, que poden resultar indigestos.

- 4 **Joguets reciclats.** Fixa't en les instruccions de l'exemple i fes una proposta semblant amb algun joguet vell que podries reciclar. Explica-la pas a pas.

TRAN NGUYỄN CARTHÓ

Materials

- 4 copes de sabates buides
- 1 fil o corda
- 2 papers de regal (gris i blau, si és possible)
- 1 cartolina de paper dur
- cola o pega
- 1 parell de tisores
- 1 got
- 1 punxó
- 1 retolador negre

Confecció

Primerament, caldrà foliar les capses de cartó amb paper de regal de color gris. Les capses aniran tancades, amb les tapadores encolades.

Després, retallarem 16 rodes amb la cartolina de paper dur, dibuixades amb la base d'un got. Necessitarem 4 rodes per cada cassa/vogó.

En tercer lloc, retallarem requadres amb el paper de regal color blau que recrearan les finestres. Apegarem les finestres i les rodes respectant certa simetria.

Foradarem les còpses pels extrems laterals amb el punxó i passarem el fil enllocant els vsons.

A la part frontal dels dos extrems, dibuixarem els fanals de les cabines del vagó motor.

AL TAIL NGUMT PASICLAT

Materials

Confecção

- 1** Miquel ha investigat sobre la cavalcada dels Reis d'Alcoi i enguany ha decidit anar a veure-la en directe. Llig el text i associa les paraules següents amb l'objecte al qual fan referència.

- a)** Lectura col·lectiva del text per part de tres alumnes. Cadascú en llegirà un paràgraf.
b) Realització d'un dibuix que il·lustre i s'adiga amb la informació del text.

Solucions:

- Escales: fusta, topall de plàstic
- Panderetes: sonalls dobles, membrana redona de couro
- Simbombs: canya, cilindre, carabassa

- 2 Ivan ha sabut que al món se celebra l'entrada de l'any nou de manera ben diferent. Associa les celebracions amb cada tradició.**

- a) En fer les associacions pertinents, els alumnes comprovaran les solucions amb el company més proper.
- b) Supervisió de l'activitat per part del mestre, que demanarà a quatre alumnes que lligin les oracions que han format demanant-los com se celebra Nadal a Itàlia, a Grècia, als països d'Orient i a la nostra terra.

- 3 Hi ha moltes dites del refranyer popular valencià referides al Nadal. Relaciona cada refrany amb el seu significat.**

- Demanarem als xiquets que trien un refrany, el reciten de viva veu i expliquen el seu significat.
- Copiaran al quadern els refranys i els il·lustraran amb una imatge adient.

- 4** **Joguets reciclats.** Fixa't en les instruccions de l'exemple i fes una proposta semblant amb algun joguet vell que podries reciclar. Explica-la pas a pas.

- a) Llegirem el text instructiu i el verbalitzarem amb preguntes del tipus:
- Quins materials necessitarem per a muntar un tren de cartó?
 - Què hem de fer amb les capsas abans d'encolar les tapadores?
 - Per què hem de retallar 16 rodes i no 17?
 - Què hem de fer servir per a dibuixar les rodes?

- Com farem les finestres dels vagons?
 - Per a què hem d'utilitzar el punxó?
 - On aniran dibuixats els fanals de les cabines del vagó?
- b)** Supervisarem i dilucidarem les propostes de treball de l'alumnat. Els podem proposar que treballen per parelles.
- c)** Exposició del treball als companys. Es pretén que els alumnes vagen adquirint a poc a poc agilitat i confiança per a expressar per escrit les seues idees en valencià d'una manera natural, raó per la qual sempre els oferirem models que els en faciliten la tasca. Per a l'avaluació de l'exposició, farem servir la fitxa que vam presentar en la unitat 1.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

